

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Zadenmengsels

Voor grotere biodiversiteit
van graslanden en dijken

Inhoudsopgave

1	Zadenmengsels voor grotere biodiversiteit	3
Bijlage 1.	Bloemrijk grasland op droge bodems	4
Bijlage 2.	Bloemrijk grasland op natte bodems	5
Bijlage 3.	Bloemrijk grasland op dijken (maaïen, niet beweiden)	6
Bijlage 4.	Bloemrijk grasland op dijken (beweiding)	7

1 Zadenmengsels voor grotere biodiversiteit

Het hoogheemraadschap van Rijnland wil kansen pakken om het verlies van biodiversiteit te stoppen en om te buigen naar herstel. In de komende jaren maken we onder meer bloemrijke dijken en maken we onze AWZI-terreinen biodivers.

Een gevarieerde begroeiing is de basis voor een goede biodiversiteit. Waar Rijnland nieuw gras inzaait gebruiken we voortaan zadenmengsels die bestaan uit graszaden en zaden van bloeiende kruiden. Het graszaad maakt maximaal 75% uit van het gewicht aan zaden, de bloemenzaden maken minimaal 25% uit van het gebruikte gewicht aan zaden.

Bij het samenstellen van mengsels houden we rekening met de omstandigheden (denk aan natte grond of droge grond), aan de functie (de begroeiing van dijken moet erosiebestendig zijn) en aan het gebruik zoals beweiding met (klein)vee.

Voor vier situaties zijn soortenlijsten opgenomen waaruit mengsels kunnen worden samengesteld. Het gaat om:

- Bloemrijk grasland op droge bodems (eventueel beweid)
- Bloemrijk grasland op natte bodems
- Bloemrijk grasland op dijken die worden gemaaid
- Bloemrijk grasland op dijken die eventueel worden beweid

Uit de soortenlijsten in de bijlagen worden minimaal het aantal soorten gekozen dat is vermeld in onderstaande tabel. Een zadenmengsel voor bloemrijk grasland op droge bodems bestaat dus uit minimaal drie soorten grassen, minimaal zes soorten bloeiende kruiden en minimaal 2 soorten vlinderbloemigen.

Aan elk zadenmengsel wordt knoopkruid (*Centaurea jacea*) toegevoegd. Deze soort is een iconsoort voor biodiversiteit in het gebied van Rijnland.

Situatie	% gras	% kruiden	# soorten grassen	# soorten bloeiende kruiden	# soorten vlinderbloemigen
Bloemrijk grasland op droge bodems	≤ 75%	≥ 25%	≥ 3 lijst bijlage 1	≥ 6	≥ 2
Bloemrijk grasland op natte bodems	≤ 75%	≥ 25%	≥ 4 lijst bijlage 2	≥ 8	n.v.t.
Bloemrijk grasland op dijken die worden gemaaid	75%	25%	4 mengsel D2	≥ 8	n.v.t.
Bloemrijk grasland op dijken die worden beweid	75%	25%	4 Mengsel D1	≥ 6	≥ 2

Bijlage 1. Bloemrijk grasland op droge bodems

% zaadgewicht	Type	Nederlandse naam	Latijnse naam
Maximaal 75%	Grassen Minimaal 3 soorten	Fioringras Beemdlangbloem Gestreepte witbol Gewoon reukgras Gewoon struisgras Goudhaver Grote vossenstaart Kamgras Kropaar Kweek Rood zwenkgras Ruw beemdgras Timoteegras Veldbeemdgras Veldgerst Zachte dravik	<i>Agrostis stolonifera</i> <i>Festuca pratensis</i> <i>Holcus lanatus</i> <i>Anthoxanthum odoratum</i> <i>Agrostis capillaris</i> <i>Trisetum flavescens</i> <i>Alopecurus pratensis</i> <i>Cynosurus cristatus</i> <i>Dactylis glomerata</i> <i>Elymus repens</i> <i>Festuca rubra</i> <i>Poa trivialis</i> <i>Phleum pratense subsp. pratense</i> <i>Poa pratensis</i> <i>Hordeum secalinum</i> <i>Bromus hordeaceus</i>
Minimaal 25%	Bloeiende kruiden Minimaal 6 soorten	Knoopkruid Akkerdistel Akkerhoornbloem Beemdkroon Centaurie Echte koekoeksbloem Gele morgenster Gewone brunel Gewone hoornbloem Gewone margriet Gewone smeerwortel Gewoon biggenkruid Gewoon duizendblad Gewoon duizendblad Glad walstro Grote weegbree Hondsdrif Kleine pimpernel Kleine ratelaar Kruipende boterbloem Madeliefje Paardenbloem Pastinaak Pinksterbloem Scherpe boterbloem Sint Janskruid Smalle weegbree Veldzuring Vertakte leeuwentand Wilde peen	<i>Centaurea jacea</i> <i>Cirsium arvense</i> <i>Cerastium arvense</i> <i>Knautia arvensis</i> <i>Centaurea pulcherrima</i> <i>Lychnis flos-cuculi</i> <i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i> <i>Prunella vulgaris</i> <i>Cerastium fontanum</i> <i>Leucanthemum vulgare</i> <i>Symphytum officinale</i> <i>Hypochaeris radicata</i> <i>Achillea millefolium</i> <i>Achillea millefolium</i> <i>Galium mollugo</i> <i>Plantago major</i> <i>Glechoma hederacea</i> <i>Sanguisorba minor</i> <i>Rhinanthus minor</i> <i>Ranunculus repens</i> <i>Bellis perennis</i> <i>Taraxacum officinale</i> <i>Pastinaca sativa</i> <i>Cardamine pratensis</i> <i>Ranunculus acris</i> <i>Hypericum perforatum</i> <i>Plantago lanceolata</i> <i>Rumex acetosa</i> <i>Scorzoneroide autumnalis</i> <i>Daucus carota</i>
	Vlinderbloemigen Minimaal 2 soorten	Gewone rolklaver Kleine klaver Moerasrolklaver Rode klaver Veldlathyrus Vogelwikke Witte honingklaver Witte klaver	<i>Lotus corniculatus</i> <i>Trifolium dubium</i> <i>Lotus pedunculatus</i> <i>Trifolium pratense</i> <i>Lathyrus pratensis</i> <i>Vicia cracca</i> <i>Melilotus albus</i> <i>Trifolium repens</i>

Bijlage 2. Bloemrijk grasland op natte bodems

% zaadgewicht	Type	Nederlandse naam	Latijnse naam
Maximaal 75%	Grassen, biesen, russen, zeggen Minimaal 4 soorten	Kamgras Biezenknoppen Blauwe zegge Echte smele Geelgroene zegge Gestreepte witbol Gewone veldbies Gewone veldbies Gewoon reukgras Gewoon struisgras Grote vossenstaart Hoge cyperzegge Moerasbeemdgras Paddenrus Pijpenstrootje Scherpe zegge Sterzegge Zeegroene zegge Zomprus	<i>Cynosurus cristatus</i> <i>Juncus conglomeratus</i> <i>Carex panicea</i> <i>Deschampsia cespitosa</i> <i>Carex demissa</i> <i>Holcus lanatus</i> <i>Luzula campestris</i> <i>Luzula campestris</i> <i>Anthoxanthum odoratum</i> <i>Agrostis capillaris</i> <i>Alopecurus pratensis</i> <i>Carex pseudocyperus</i> <i>Poa palustris</i> <i>Juncus subnodulosus</i> <i>Molinia caerulea</i> <i>Carex acuta</i> <i>Carex echinata</i> <i>Carex flacca</i> <i>Juncus articulatus</i>
Minimaal 25%	Bloeiende kruiden Minimaal 8 soorten	Knoopkruid Echte koekoeksbloem Echte valeriaan Gele lis Gevleugeld hertshooi Gewone brunel Gewone dotterbloem Gewoon barbarakruid Grote boterbloem Grote kattenstaart Grote pimpernel Grote ratelaar Grote wederik Harig wilgenroosje Heelblaadjes Kale jonker Kantig hertshooi Kleine ratelaar Kleine watereppe Koninginnekruid Melkeppe Moerasrolklaver Moeraspirea Moerasvergeet-mij-nietje Moeraswalstro Moeraswespenorchis Pinksterbloem Poelruit Rietorchis Scherpe boterbloem Watermunt Wilde bertram Wolfspoot Zwanenbloem	<i>Centaurea jacea</i> <i>Lychnis flos-cuculi</i> <i>Valeriana officinalis</i> <i>Iris pseudacorus</i> <i>Hypericum tetrapterum</i> <i>Prunella vulgaris</i> <i>Caltha palustris subsp. palustris</i> <i>Barbarea vulgaris</i> <i>Ranunculus lingua</i> <i>Lythrum salicaria</i> <i>Sanguisorba officinalis</i> <i>Rhinanthus angustifolius</i> <i>Lysimachia vulgaris</i> <i>Epilobium hirsutum</i> <i>Pulicaria dysenterica</i> <i>Cirsium palustre</i> <i>Hypericum maculatum subsp. obtusiusculum</i> <i>Rhinanthus minor</i> <i>Berula erecta</i> <i>Eupatorium cannabinum</i> <i>Peucedanum palustre</i> <i>Lotus pedunculatus</i> <i>Filipendula ulmaria</i> <i>Myosotis scorpioides</i> <i>Galium palustre</i> <i>Epipactis palustris</i> <i>Cardamine pratensis</i> <i>Thalictrum flavum</i> <i>Dactylorhiza praetermissa</i> <i>Ranunculus acris</i> <i>Mentha aquatica</i> <i>Achillea ptarmica</i> <i>Lycopus europaeus</i> <i>Butomus umbellatus</i>

Bijlage 3. Bloemrijk grasland op dijken (maaïen, niet beweiden)

% zaadgewicht	Type	Nederlandse naam	Latijnse naam
75%	Grassen D2 mengsel	Engels raaigras 10% Roodzwenkgras fijn 30% Roodzwenkgras grof 30% Veldbeemdgras 30%	<i>Lolium perenne</i> <i>Festuca rubra</i> var. <i>trichophylla</i> <i>Festuca rubra</i> var. <i>rubra</i> <i>Poa pratensis</i>
25%	Bloeiende kruiden Minimaal 8 soorten	Knoopkruid Akkerhoornbloem Beemdkroon Centaurie Echte koekoeksbloem Gele morgenster Gewone brunel Gewone hoornbloem Gewone margriet Gewone rolklaver Gewone smeerwortel Gewoon biggenkruid Gewoon duizendblad Gewoon duizendblad Glad walstro Grote weegbree Hondsdrif Kleine klaver Kleine pimpernel Kleine ratelaar Kruipende boterbloem Madeliefje Moerasrolklaver Paardenbloem Pastinaak Pinksterbloem Rode klaver Scherpe boterbloem Sint Janskruid Smalle weegbree Veldlathyrus Veldzuring Vertakte leeuwentand Vogelwikke Wilde peen Witte honingklaver Witte klaver	<i>Centaurea jacea</i> <i>Cerastium arvense</i> <i>Knautia arvensis</i> <i>Centaurea pulcherrima</i> <i>Lychnis flos-cuculi</i> <i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i> <i>Prunella vulgaris</i> <i>Cerastium fontanum</i> <i>Leucanthemum vulgare</i> <i>Lotus corniculatus</i> <i>Symphytum officinale</i> <i>Hypochaeris radicata</i> <i>Achillea millefolium</i> <i>Achillea millefolium</i> <i>Galium mollugo</i> <i>Plantago major</i> <i>Glechoma hederacea</i> <i>Trifolium dubium</i> <i>Sanguisorba minor</i> <i>Rhinanthus minor</i> <i>Ranunculus repens</i> <i>Bellis perennis</i> <i>Lotus pedunculatus</i> <i>Taraxacum officinale</i> <i>Pastinaca sativa</i> <i>Cardamine pratensis</i> <i>Trifolium pratense</i> <i>Ranunculus acris</i> <i>Hypericum perforatum</i> <i>Plantago lanceolata</i> <i>Lathyrus pratensis</i> <i>Rumex acetosa</i> <i>Scorzoneroïdes autumnalis</i> <i>Vicia cracca</i> <i>Daucus carota</i> <i>Melilotus albus</i> <i>Trifolium repens</i>

Bijlage 4. Bloemrijk grasland op dijken (beweiding)

% zaadgewicht	Type	Nederlandse naam	Latijnse naam
75%	Grassen D1 mengsel	Engels raaigras 40% Roodzwenkgras fijn 10% Roodzwenkgras grof 10% Veldbeemdgras 25% Witte klaver 10%	<i>Lolium perenne</i> <i>Festuca rubra</i> var. <i>trichophylla</i> <i>Festuca rubra</i> var. <i>rubra</i> <i>Poa pratensis</i> <i>Trifolium repens</i>
25%	Bloeiende kruiden Minimaal 6 soorten	Knoopkruid Akkerhoornbloem Beemdkroon Centaurie Echte koekoeksbloem Gele morgenster Gewone brunel Gewone hoornbloem Gewone margriet Gewone smeerwortel Gewoon biggenkruid Gewoon duizendblad Glad walstro Grote weegbree Hondsdrif Kleine pimperl Kleine ratelaar Kruipende boterbloem Madeliefje Paardenbloem Pastinaak Pinksterbloem Scherpe boterbloem Sint Janskruid Smalle weegbree Veldzuring Vertakte leeuwentand Wilde peen	<i>Centaurea jacea</i> <i>Cerastium arvense</i> <i>Knautia arvensis</i> <i>Centaurea pulcherrima</i> <i>Lychnis flos-cuculi</i> <i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i> <i>Prunella vulgaris</i> <i>Cerastium fontanum</i> <i>Leucanthemum vulgare</i> <i>Symphytum officinale</i> <i>Hypochaeris radicata</i> <i>Achillea millefolium</i> <i>Galium mollugo</i> <i>Plantago major</i> <i>Glechoma hederacea</i> <i>Sanguisorba minor</i> <i>Rhinanthus minor</i> <i>Ranunculus repens</i> <i>Bellis perennis</i> <i>Taraxacum officinale</i> <i>Pastinaca sativa</i> <i>Cardamine pratensis</i> <i>Ranunculus acris</i> <i>Hypericum perforatum</i> <i>Plantago lanceolata</i> <i>Rumex acetosa</i> <i>Scorzoneroide autumnalis</i> <i>Daucus carota</i>
	Vlinderbloemigen Minimaal 2 soorten	Gewone rolklaver Kleine klaver Moerasrolklaver Rode klaver Veldlathyrus Vogelwikke Witte honingklaver	<i>Lotus corniculatus</i> <i>Trifolium dubium</i> <i>Lotus pedunculatus</i> <i>Trifolium pratense</i> <i>Lathyrus pratensis</i> <i>Vicia cracca</i> <i>Melilotus albus</i>